

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

***Podręcznik wdrażania, monitoringu
i ewaluacji Strategii Rozwoju
Województwa Śląskiego***

Katowice, maj 2011 r.

Spis treści

Spis treści	2
1. Informacje ogólne.....	5
1.1 Zasady systemu monitoringu i ewaluacji	5
Rozdział II	7
2. System wdrażania Strategii Rozwoju Województwa „Śląskie 2020”	7
2.1. Instytucje odpowiedzialne za wdrażanie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego	9
3. System monitoringu i ewaluacji Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego	11
3.1 System monitoringu	11
Załącznik nr 1 - Słowniczek terminologiczny	19
Załącznik nr 2 - Ankieta dotycząca wdrażania Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”	38
Załącznik nr 3- Raport wskaźnikowy	42

Wprowadzenie

Skuteczne wdrażanie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego zapewnia system monitoringu i ewaluacji strategii, mający stanowić element krajowego systemu monitoringu realizowanego na podstawie zapisów Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego. Odpowiednio przeprowadzony monitoring w postaci analizy wskaźników ilościowych i jakościowych w odniesieniu do przedsięwzięć (wskaźniki produktu), celów strategicznych (wskaźniki rezultatu) i stopnia osiągania wizji (wskaźniki oddziaływania) umożliwi sprawne zarządzanie rozwojem regionu. Dzięki niemu wdrażanie strategii będzie procesem ciągłym i dynamicznym.

Wyniki analizy wskaźnikowej w postaci corocznego raportu monitoringowego będą przekazywane Zespołowi ds. Wdrażania i Monitoringu Strategii, a następnie Zarządowi Województwa Śląskiego. Tak opracowany dokument będzie stanowił podstawę do przeprowadzenia ewaluacji, która będzie obejmowała ocenę spodziewanych efektów Strategii na tle zapisanych w niej wizji i celów, a w efekcie podejmowanie ewentualnych działań korygujących. Będzie również istotnym elementem i narzędziem w realizacji zadań utworzonego w strukturze Wydziału SP referatu pod nazwą Regionalne Centrum Analiz Strategicznych pełniącego funkcje Regionalnego Obserwatorium Terytorialnego działającego zgodnie z zapisami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego.

W celu doskonalenia systemu monitoringu Zarząd Województwa będzie prowadził prace analityczne, badawcze, prognostyczne w zakresie głównych obszarów tematycznych zawartych w priorytetach strategii. Równocześnie będą trwały prace związane z rozwojem instytucjonalnym systemu monitoringu, np. w zakresie źródeł pozyskiwania informacji i danych.

Celem prowadzenia monitoringu jest obiektywna ocena postępu realizacji założonych celów strategii a w rezultacie:

- podjęcie decyzji o kontynuacji lub zaprzestania działań w ramach realizowanych projektów,
- zweryfikowanie poprawności zidentyfikowanych celów i kierunków działania, a także ich efektów w aspekcie zmieniających się warunków otoczenia społeczno-gospodarczego,
- badanie stopnia wpływu zapisanych w Strategii celów na rozwój województwa i rozwiązywania problemów dzięki ich realizacji,

- określenie trwałości, czyli ocenę szans trwania efektów realizacji zapisów strategii w średnim i długim okresie po zaprzestaniu finansowania.

W lutym 2010 roku zakończono kolejną (drugą) aktualizację Strategii Rozwoju Województwa. Dokument Strategia Rozwoju Województwa „Śląskie 2020” w ramach realizacji systemu monitoringu i ewaluacji dokonuje analiz w oparciu o wskazane wskaźniki oddziaływania, rezultatu i produktu. Zmiany w sposobie prowadzenia tego systemu implikuje konieczność zweryfikowania i dostosowania zapisów opracowanego w 2006 roku (a w 2008 roku zaktualizowanego) „Podręcznika wdrażania, monitoringu i ewaluacji Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego”.

Przedstawiony poniżej dokument jest kontynuacją wcześniejszej myśli w zakresie sposobu patrzenia na monitoring Strategii Rozwoju Województwa równocześnie uwzględnia zapisy przyjętej w 2010 roku Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020” oraz wpisuje się w system monitorowania KSRR.

Rozdział I.

1. Informacje ogólne

Celem niniejszego opracowania jest zaprezentowanie podstawowych informacji dotyczących systemu monitoringu i ewaluacji powiązanego z systemem wdrażania *Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego*. Opracowany podręcznik ma na celu opisać i doprecyzować zapisy systemu monitoringu i ewaluacji, uściślić podstawowe założenia, wymogi i zasady ww. systemów. Uzupełnieniem zapisów są: słowniczek terminologiczny, wzór „Ankiety dotyczącej wdrażania *Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego*” oraz wzory raportów wskaźnikowych.

Odpowiedzialność za realizację systemu monitoringu i ewaluacji *Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego* spoczywa na Zarządzie Województwa Śląskiego.

1.1 Zasady systemu monitoringu i ewaluacji

1. Zasada aktualizacji strategii – zebrany w procesie monitoringu materiał powinien posiadać wartość aplikacyjną, pozwalającą wykorzystać go z jednej strony do podjęcia decyzji o przeprowadzeniu aktualizacji strategii, z drugiej zaś powinien stanowić materiał analityczny dla potrzeb tej aktualizacji.
2. Zasada analizy otoczenia wdrażania strategii – ocena wpływu Strategii na sferę gospodarczą, społeczną i przyrodniczą w regionie wymaga także wnikliwej obserwacji otoczenia, warunkującego efektywność i skuteczność interwencji podejmowanych w ramach procesu wdrażania strategii, dotyczy to w szczególności obserwacji zmian w otoczeniu prawnym, ekonomicznym, społecznym, technologicznym i środowiskowym.
3. Zasada wdrażania programami – Strategia będzie wdrażana poprzez programy operacyjne. Źródłem danych do oceny Strategii będą zatem oficjalne statystyki publiczne oraz dane pochodzące z monitoringu programów realizowanych przez Samorząd Województwa Śląskiego. Zestawienie informacji z tych dwóch źródeł pozwoli dokonać oceny rzeczywistego wpływu aktywności Samorządu na sytuację w województwie.
4. Analizy tendencji oraz stanów – analizie podlegać będą zjawiska w układzie statycznym oraz dynamicznym. Dane w układzie statycznym będą nośnikiem informacji o rozmiarach

obserwowanego zjawiska w danym roku, natomiast zestawienie powyższych danych w ciągu czasowe pozwoli na określenie ich zmienności w krótkim i średnim okresie.

Rozdział II.

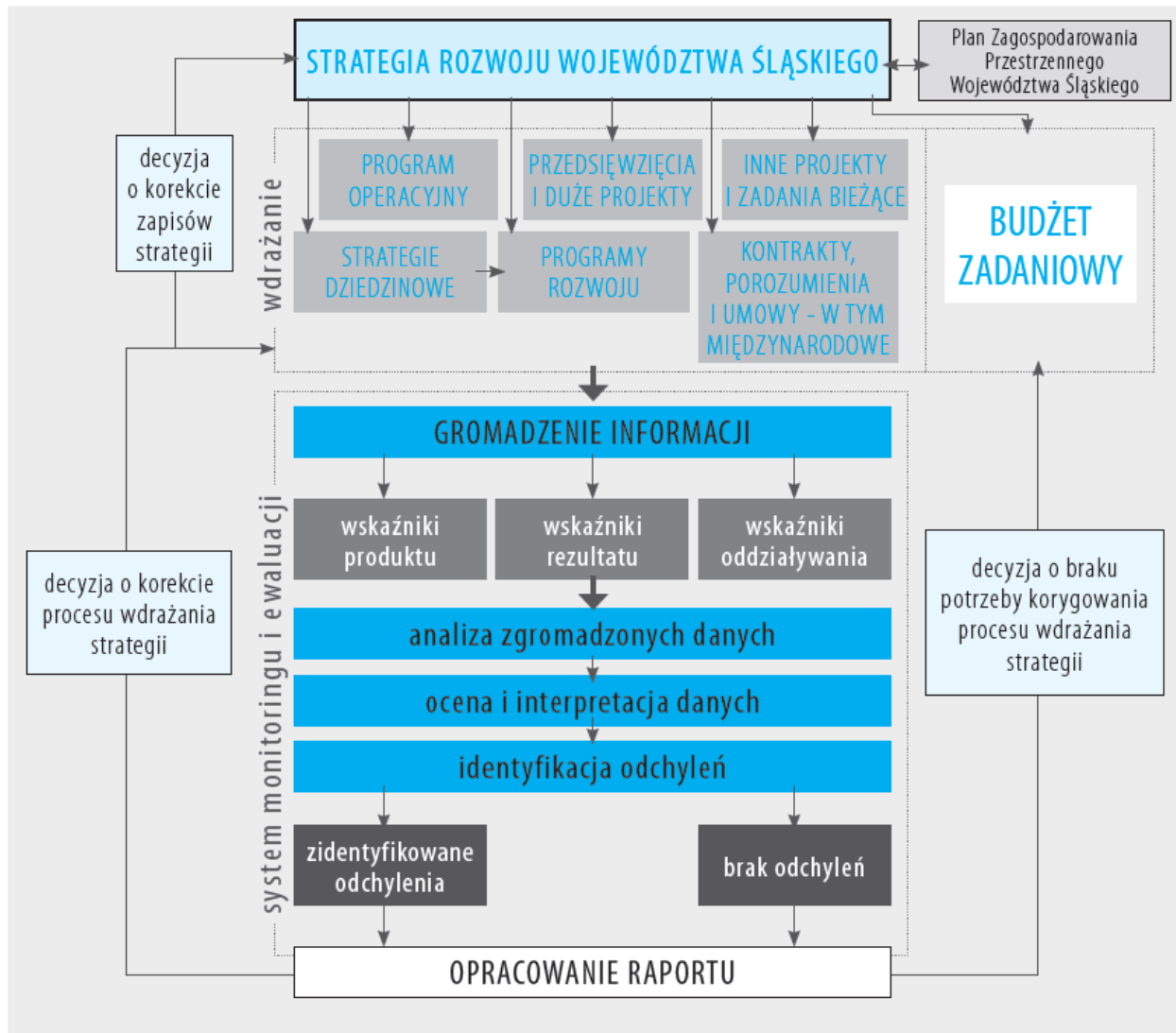
2. System wdrażania Strategii Rozwoju Województwa „Śląskie 2020”

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego, jako podstawowy dokument programowy województwa śląskiego obok Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego, będzie wdrażana m.in. poprzez programy operacyjne, strategie dziedzinowe, programy rozwoju (w tym programy wojewódzkie), przedsięwzięcia, duże projekty, umowy i porozumienia, w tym międzynarodowe, a także bieżące działania realizowane przez Urząd Marszałkowski i podległe mu jednostki organizacyjne oraz innych partnerów samorządowych, społecznych i gospodarczych.

Wdrażanie Strategii musi być ściśle powiązane z systemem jej monitoringu i ewaluacji. Zebrane na etapie obserwacji liczne informacje poddane zostaną w dalszej fazie dogłębnej analizie, która będzie podstawą do oceny stanu i procesu wdrożenia Strategii. Jednocześnie prowadzone powinny być prace w zakresie studiów prospektywnych, opracowania prognoz i prac foresightowych. Zgromadzone i przeanalizowane dane posłużą do identyfikacji ewentualnych odchyleń od stanu pożądanego oraz występowania niepożądanych trendów, by w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości mogły zostać podjęte działania zmierzające do wprowadzenia korekt w systemie wdrażania Strategii, a jeśli zajdzie taka potrzeba, do aktualizacji zapisów samego dokumentu Strategii.

Istotnym elementem systemu wdrażania i monitoringu Strategii będzie cykliczny, dokonywany raz w kadencji Sejmiku Województwa Śląskiego, przegląd priorytetów, celów i kierunków działań zapisanych w dokumencie Strategii pod kątem ich aktualności i stopnia osiągnięcia.

Schemat funkcjonowania systemu wdrażania, monitorowania i ewaluacji Strategii.

2.1. Instytucje odpowiedzialne za wdrażanie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za przygotowanie oraz wdrożenie Strategii jest Samorząd Województwa, natomiast współuczestniczącymi w tym procesie są jednostki lokalnego samorządu terytorialnego, administracja rządowa, w szczególności Wojewoda, liczne organizacje pozarządowe, przedstawiciele świata kultury, nauki, szkoły wyższe, jednostki badawczo-rozwojowe, środowiska gospodarcze oraz samorządy zawodowe, a także partnerzy współpracy transgranicznej i międzyregionalnej. Zgodne współdziałanie wymienionych środowisk jest warunkiem osiągnięcia celów i realizacji założonej w Strategii wizji województwa śląskiego, ponieważ wyznaczone w dokumencie Strategii cele i kierunki działań często wykraczają poza możliwości bezpośredniego oddziaływania Samorządu Województwa.

Skuteczna realizacja celów Strategii, pozwalająca osiągnąć efekt synergii, wymaga koordynacji działań wszystkich partnerów procesu wdrażania. W tym celu działać powinien Zespół ds. Wdrażania i Monitoringu Strategii, w którego skład wejdą: reprezentant Zarządu Województwa, przedstawiciele merytorycznych wydziałów Urzędu Marszałkowskiego oraz jednostek organizacyjnych Urzędu. Ponadto, w zależności od realizowanych zadań, do udziału w pracach Zespołu zapraszani będą niezależni eksperci oraz przedstawiciele subregionów województwa, reprezentanci organizacji zrzeszających jednostki samorządowe województwa (gminy, powiaty, miasta na prawach powiatu). Zarząd Województwa na podstawie zapisów Strategii określi szczegółowe wytyczne, zadania oraz zasady działania Zespołu ds. Wdrażania i Monitoringu Strategii oraz ustali jego skład, w tym przedstawicieli instytucji zewnętrznych.

Zespół ds. Wdrażania i Monitoringu Strategii będzie odpowiedzialny za następujące zadania:

- weryfikację systemu wdrażania i monitoringu oraz kategorii wskaźników Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego,
- udział w pracach projektowych nad stworzeniem metodologii monitoringu Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego,
- udział w opracowywaniu i aktualizowaniu Strategii Rozwoju Województwa oraz innych strategii branżowych zgodnie z odrębnymi decyzjami,

- przedstawianie propozycji w zakresie opracowania dokumentów programowych o znaczeniu regionalnym,
- przekazywanie informacji i koordynacja poprzez Członków Zespołu zadań, realizowanych przez Wydziały i instytucje reprezentowane przez tych Członków, z zakresu monitorowania realizacji Strategii i rozwoju województwa,
- analizę i rekomendowanie raportów z przebiegu realizacji Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego,
- dostarczanie syntetycznych informacji o procesach i uwarunkowaniach realizacyjnych Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego dla Zarządu Województwa Śląskiego,
- prowadzenie nadzoru nad prawidłowością realizacji Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego i rekomendowanie Zarządowi Województwa ewentualnych zmian z zakresu wdrażania tego dokumentu,
- udział w opiniowaniu opracowań o charakterze strategicznym szczebla krajowego,
- współpracę z przedstawicielami samorządu lokalnego, w tym: z przedstawicielami środowisk gospodarczych, naukowych, kultury i organizacji pozarządowych.

Ponadto Zarząd Województwa dla realizacji Strategii i podejmowania inicjatyw będzie mógł powołać inne zespoły i komitety o charakterze doradczo-opiniodawczym lub badawczym, w skład których wejdą partnerzy społeczni i gospodarczy oraz przedstawiciele nauki, kultury.

- *Rozdział III.*

3. System monitoringu i ewaluacji Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego

Przedmiotem systemu monitoringu i ewaluacji jest województwo śląskie, pojmowane jako system regionalny. Analiza dokonujących się zmian prowadzona będzie na poziomie województwa, subregionów w odniesieniu do wyznaczonych w strategii kierunków rozwoju. System monitoringu Strategii to systematyczna analiza wyselekcjonowanych wskaźników obrazujących dynamikę i strukturę zjawisk objętych celami Strategii, mająca na celu zapewnienie informacji na temat słuszności i skuteczności podejmowanych działań oraz ich zmianę w przypadku rozbieżności pomiędzy założeniami a rezultatami.

3.1 System monitoringu

Istotą monitoringu jest systematyczne gromadzenie i wstępne przetwarzanie wiarygodnych danych (stwierdzenie wzrostu lub spadku badanego zjawiska), w celu bieżącego zarządzania, które pozwoli w momencie wykrycia nieprawidłowości na dokonywanie korekt działań na etapie wdrażania. Monitoring obejmuje zjawiska policzalne i niepoliczalne, stąd konieczność analizy ilościowej i jakościowej zachodzących zmian, w tym celu potrzebne jest zapewnienie odpowiedniej ilości i jakości materiałów roboczych, które wymuszają opracowanie szeregu wskaźników na poziomie strategicznym.

Monitoring powinien stanowić również próbę definiowania przyczyn, które wpływają na kształtowanie badanego zjawiska. Pokazywać będzie obraz zmian zachodzących w województwie w badanym okresie oraz kierunki rozwoju województwa, efektywność prowadzonej polityki rozwoju oraz może stanowić materiał wyjściowy w razie potrzeby przeprowadzenia aktualizacji Strategii.

Na system monitoringu składać będą się:

- diagnoza sytuacji w obszarach rozwoju - w ramach której powstanie opis ogólnej sytuacji w branży, wskazane zostaną ważniejsze wydarzenia, trendy pojawiających się zjawisk, najważniejsze wskaźniki dla badanego obszaru (z uwzględnieniem podziału na subregiony);
- nowe programy bądź strategie szczegółowe – opisywane będą dokumenty opracowane w ramach funkcjonowania Urzędu w zakresie ich krótkiej charakterystyki, jak również wskazania zgodności ze Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego;
- wykaz regionalnych dokumentów strategicznych – mający stanowić bazę informacji o dokumentach strategicznych;
- realizacja celów - opisywane będą działania i zadania służące osiągnięciu celów strategii, zarówno mające charakter materialny jak i niematerialny, np. opracowanie dokumentu, ze wskazaniem ich źródeł finansowania;
- raport wskaźnikowy – który uwzględnia kategorię trzech rodzajów wskaźników, tj.:
  - wskaźniki oddziaływania – wskaźniki ilościowe i jakościowe mierzące stopień osiągnięcia wizji;
  - wskaźniki rezultatu – wskaźniki ilościowe i jakościowe stosowane w odniesieniu do celów strategicznych;
  - wskaźniki produktu – wskaźniki ilościowe i jakościowe stosowane w odniesieniu do przedsięwzięć;
- raport wskaźnikowy dotyczący realizacji zapisów KSRR;
- analiza zmian w zakresie krajowej polityki regionalnej i branżowych polityk rządowych:
  - z uwzględnieniem zmian w krajowych dokumentach strategicznych;
  - z uwzględnieniem informacji o krajowym systemie wdrażania polityk rozwoju i jej wpływie na aktualność polityk regionalnych;

Instrumentem służącym do gromadzenia powyższych informacji będzie „Ankieta dotycząca wdrażania *Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego*”, której wzór został umieszczony w załączniku nr 2 niniejszego podręcznika. Ankieta dotyczy określonego okresu sprawozdawczego i będzie wysyłana do poszczególnych wydziałów corocznie do 31 marca roku następującego po okresie będącym przedmiotem monitorowania. Wypełnioną ankietę wydziały przekażą do 30 kwietnia roku następującego po okresie monitorowania do Wydziału Planowania Strategicznego i Przestrzennego.

III. Podsumowanie i wnioski, na które składać będą się:

- Analiza „finansowa” (nakłady w % udziale celów, priorytetów; źródła finansowania),
- Wskazanie mocnych punktów,
- Wskazanie obszarów problemowych,
- Wskazanie, celów które nie są lub są słabo realizowane,
- Zalecenia co do obszarów i celów, które należy przeddefiniować;

System monitoringu jest systemem ciągłym, co odróżnia go od systemu ewaluacji zakładającego sporadyczne badania, które będą m.in. skupiały się na szukaniu odpowiedzi na pytanie, dlaczego zakładane rezultaty nie zostały osiągnięte.

Jednostkami odpowiedzialnymi za zbieranie, uporządkowanie, przetwarzanie, analizę danych oraz zestawienie otrzymanych wyników w raporty wskaźnikowe i terminowe przekazanie ich do Wydziału Planowania Strategicznego i Przestrzennego będą Wydziały Merytoryczne Urzędu Marszałkowskiego oraz wybrane jednostki organizacyjne. Wzór raportu wskaźnikowego załączony został do niniejszego Podręcznika jako *załącznik nr 3*.

Nad całością prac związanych z tworzeniem systemu monitoringu czuwać będzie Regionalne Centrum Analiz Strategicznych (referat Wydziału Planowania Strategicznego i Przestrzennego), które docelowo ma wypracować i wdrożyć model monitorowania zjawisk rozwoju społeczno-gospodarczego oraz przestrzennych w województwie.

Planowane do realizacji działania mają również na celu wzmocnienie współpracy w zakresie monitoringu z jednostkami samorządu terytorialnego oraz partnerami społecznymi i gospodarczymi. Działania te z założenia powinny być komplementarne do już funkcjonującego w województwie Regionalnego Systemu Informacji Przestrzennej (RSIP) w zakresie wykorzystania istniejących baz danych i narzędzi analiz przestrzennych. Służyć to będzie stworzeniu kompleksowego systemu oceny łączącego wyniki monitoringu Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego z monitoringiem Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego, prezentującego analizę zjawisk społeczno-gospodarczych w układzie przestrzennym.

Regionalne Centrum Analiz Strategicznych będzie odpowiedzialne za pozyskiwanie danych i przygotowywanie analiz do przygotowywanego corocznie Raportu Monitoringowego Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego opracowywanego przez Zespół ds. wdrażania i monitoringu Strategii Rozwoju oraz do okresowej Oceny Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa.

Ponadto Regionalne Centrum Analiz Strategicznych będzie wykorzystywało dane oraz analizy pozyskane i wykonane w ramach projektów systemowych realizowanych bądź planowanych do realizacji przez wydziały Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Regionalne Centrum Analiz Strategicznych będzie pełniło funkcję Regionalnego Obserwatorium Terytorialnego (ROT), które zgodnie z zapisami Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020 będzie obligatoryjnym elementem systemu monitorowania rozwoju zarówno na szczeblu regionalnym (ROT) i krajowym (KOT – Krajowe Obserwatorium Terytorialne).

Do zadań Regionalnego Obserwatorium Terytorialnego należeć będzie m.in.:

- Prowadzenie bieżących analiz i ewaluacji polityk publicznych na podstawie porównywalnych i agregowalnych danych;
- Prowadzenie badań i analiz strategicznych dotyczących aktualnej sytuacji, trendów rozwojowych i prognozowanie zmian społeczno-gospodarczych zachodzący w regionach;
- Wspieranie budowy odpowiedniego systemu monitorowania procesów rozwojowych w regionie w ujęciu terytorialnym i efektów prowadzonej polityki rozwoju w ujęciu terytorialnym;
- Monitorowanie postępu realizacji przedsięwzięć priorytetowych uzgodnionych w procesie negocjacji Kontraktu terytorialnego wdrażanych na terenie województwa;
- Analiza realizacji strategii i programów pod kątem zgodności z przyjętymi celami strategii rozwoju województwa oraz regionalnych dokumentów strategicznych;
- Monitorowanie i ocena postępów w realizacji priorytetów rozwojowych określonych na poziomie regionalnym, m.in. W strategiach rozwoju województw oraz kierunków rozwojowych określonych w KSRR;
- Współpraca ze wszystkimi instytucjami systemu monitorowania polityki regionalnej w regionie wspierającymi zarządzanie polityką tj., m.in. instytutami badawczymi, uniwersytetami itp. oraz koordynacja ich planu pracy dla celów działalności ROT.

Monitoring realizacji Strategii Rozwoju Województwa oparty będzie m.in. na danych publikowanych przez Urząd Statystyczny; (w formie roczników statystycznych, biuletynów statystycznych ukazujących się kwartalnie oraz komunikatów o sytuacji społeczno-gospodarczej ukazujących się miesięcznie) oraz danych pochodzących z Obserwatorium Rynku Pracy, które znajduje się przy Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Katowicach.

Z uwagi na prace służb statystycznych i częstotliwość ukazywania się wyników, monitoring strategii odbywać się będzie w trybie rocznym, uwzględniającym opóźnienie wynikające z czasu publikacji danych statystycznych. Ostateczny raport powinien być przedłożony Zarządowi Województwa do końca października roku następującego po okresie monitorowania. W szczególnych przypadkach, w razie braku niezbędnych informacji, termin ten może być przedłużony, za zgodą Zarządu Województwa.

Poniżej w Tabeli 1. przedstawiono schemat realizacji monitoringu Strategii.

Tabela 1. Schemat realizacji monitoringu *Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego*

LP	ETAP	ZADANIE	INSTYTUCJA	TERMIN
1.	2.	3.	4.	5.
1.	Zbieranie danych i informacji	zbieranie danych- za okres objęty monitorowaniem	wydziały merytoryczne	praca ciągła
2.	Sporządzenie raportów wskaźnikowych	raporty sporządzane według wzoru umieszczonego na końcu podręcznika	wydziały merytoryczne	za okres objęty monitorowaniem do 30 kwietnia
3.	Przekazanie raportów wskaźnikowych	przekazywanie raportów do Wydziału Planowania Strategicznego i Przestrzennego	wydziały merytoryczne	do 30 kwietnia roku następującego po okresie monitorowania
4.	Archiwizowanie raportów wskaźnikowych	raporty otrzymane od poszczególnych wydziałów	Wydział Planowania Strategicznego i Przestrzennego	praca ciągła
5.	Raport monitoringowy	raport monitoringowy zawiera zagregowane dane przesłane przez wydziały merytoryczne, dane pochodzące z US w Katowicach, Obserwatorium Rynku Pracy , wybranych jednostek organizacyjnych	Wydział Planowania Strategicznego i Przestrzennego	do końca lipca roku następującego po okresie monitorowania
6.	Rekomendacja raportu monitoringowego Zarządowi Województwa	rekomendowanie raportu Zarządowi Województwa Śląskiego	Zespół ds. Wdrażania i Monitoringu Strategii	do końca października roku następującego po okresie monitorowania
7.	Zatwierdzenie raportu monitoringowego	zatwierdzenie raportu oraz na podstawie informacji zawartych w raporcie podjęcie działań mających na celu usunięcie ewentualnych nieprawidłowości	Zarząd Województwa	do końca roku następującego po okresie monitorowania

3.2 System ewaluacji

System ewaluacji dostarczać będzie rzetelnych informacji i opinii na temat tego, czy i dlaczego w wyniku realizacji działań są osiągane lub nie zamierzone rezultaty. Dostarczane informacje dotyczyć będą przede wszystkim realizacji Strategii oraz jej wpływu na wszelkie dziedziny życia społeczno- gospodarczego. Poprzez analizę sukcesów i porażek będzie można ustalić, w jakim stopniu Strategia rozwiązuje realne problemy regionu i jego społeczności, a także jakie niezbędne zmiany muszą być dokonane, aby w przyszłości Strategia realizowana była zgodnie z założoną wizją i celami.

Ewaluacja dokumentów strategicznych opiera się na przeprowadzeniu oceny pod kątem następujących kryteriów:

- trafności, czyli oceny związku pomiędzy zdefiniowanymi celami a istniejącymi problemami społeczno-gospodarczymi,
- spójności z innymi dokumentami strategicznymi,
- skuteczności, w ramach której porównuje się efekty realizacji z wcześniejszymi planami,
- trwałości, czyli oceny szans trwania efektów realizacji zapisów strategii w średnim i długim okresie po zaprzestaniu finansowania.
- użyteczności sprawdzającej czy osiągnięte rezultaty odpowiadają potrzebom społecznym i problemom społeczno-gospodarczym.

Punktem wyjścia dla procesu ewaluacji będzie ocena ex-ante dokonywana na podstawie diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej w województwie.

Kolejne etapy ewaluacji będą obejmować ocenę:

- mid-term (ocena w trakcie realizacji działań) – jej celem będzie oszacowanie, w jakim stopniu osiągane są zamierzone cele,
- ex-post (ocena po realizacji działań) – jej celem będzie ocena długoterminowego wpływu Strategii na grupy docelowe oraz pokazanie czy efekty wynikłe z zastosowania Strategii są trwałe.

W obszarze wpływu Strategii na gospodarkę regionalną ewaluacja Strategii musi uwzględnić następujące aspekty:

- powiększanie zasobów / kompetencji regionu,
- wspieranie wzrostu gospodarczego,
- przeciwdziałanie bezrobociu,
- przyciąganie środków zewnętrznych (publicznych i prywatnych),
- wzrost konkurencyjności / atrakcyjności regionu,
- procesy innowacyjne.

Ewaluacje Strategii będą przeprowadzane raz na kadencję Sejmiku Województwa Śląskiego.

Załącznik nr 1 - Słowniczek terminologiczny

Ewaluacja (ocena szacunkowa) ocena jakości realizacji dokumentu (programu, strategii) w stosunku do wcześniej założonych celów. Zasadniczym celem ewaluacji jest stałe ulepszanie skuteczności i efektywności realizowanych programów. Powinna ona dostarczyć rzetelnych i przydatnych informacji pozwalając wykorzystać zdobytą w ten sposób wiedzę w procesie decyzyjnym. Często dotyczy ona procesu określenia wartości lub ważności działania, polityki lub programu.

Ewaluacja ex-ante analiza mająca na celu określenie (ocenę) zapotrzebowania na konkretne działanie przeprowadzone przed jego wdrożeniem.

Ewaluacja mid-term ocena bieżąca, przeprowadzona w połowie realizacji danego dokumentu. Głównym jej celem jest oszacowanie, w jakim stopniu zostały osiągnięte założone cele.

Ewaluacja ex-post ocena końcowa prowadzona po zakończeniu realizacji dokumentu. Głównym celem ewaluacji końcowej jest przede wszystkim dostarczenie informacji powstałych w wyniku wdrażania danego programu/strategii.

Monitoring proces systematycznego zbierania i przetwarzania wiarygodnych danych dotyczących wdrażania Strategii, którego celem jest zapewnienie zgodności realizacji Strategii z wcześniej zatwierdzonymi założeniami realizacji. Wykonywany będzie przez Wydział Planowania Strategicznego i Przestrzennego przy współpracy z merytorycznymi wydziałami, subregionami oraz jednostkami zewnętrznymi.

Wdrażanie realizacja Strategii poprzez programy operacyjne, do których zaliczamy m.in. Regionalny Program Operacyjny 2007-2013. Jest to etap następujący po etapie programowania.

Wskaźnik miernik wyznaczonego celu, zmobilizowanych zasobów, osiągniętego efektu, miernik jakości lub zmienna kontekstowa. Powinien składać się z definicji, wartości oraz jednostki miary.

Tabela 2. Lista wskaźników do monitoringu Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego.

WSKAŹNIKI ODDZIAŁYWANIA		
Wielkość PKB województwa w porównaniu do średniej krajowej i europejskiej		
Udział wydatków na działalność badawczą i rozwojową (B+R) jako % PKB województwa		
Średnia stopa inwestycji (%)		
Saldo migracji		
Wskaźnik oceny bezpieczeństwa publicznego w województwie (%)		
WSKAŹNIKI REZULTATU		
CEL STRATEGICZNY A1: Wysoki poziom wykształcenia i umiejętności mieszkańców	CEL STRATEGICZNY A2: Rozwinięta infrastruktura nowej gospodarki	CEL STRATEGICZNY A3: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka
Liczba studentów na 10 tys. ludności	Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych	Liczba zarejestrowanych patentów na 1 mln ludności
Liczba usług publicznych realizowanych drogą elektroniczną w województwie	Liczba powstających MŚP w regionie	Liczba przedsiębiorstw podejmujących działalność badawczą i rozwojową
Odsetek osób wykorzystujących ICT w życiu codziennym (e-commerce, e-banking, e-learning, e-government, e-health)	Liczba inwestycji na obszarze KSSE	Udział dochodów z eksportu w PKB województwa
Liczba osób podnoszących swoje kwalifikacje zawodowe w ramach szkoleń organizowanych przez urzędy pracy	Odsetek osób posiadających dostęp do łączności szerokopasmowych	Odsetek przedsiębiorstw realizujących proekologiczne sposoby produkcji
Liczba osób podnoszących swoje kwalifikacje zawodowe w ramach studiów podyplomowych	Wielkość produkcji energii elektrycznej (GW*h)	Wydatki na działalność badawczo-rozwojową
	Energochłonność gospodarki (zużycie energii w relacji do PKB)	Liczba produktów markowych produkowanych na obszarach rolniczych województwa śląskiego
	Udział energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w ogólnej produkcji energii (% energii produkowanej w województwie)	Liczba gospodarstw realizujących programy rolnośrodowiskowe (% gospodarstw)

CEL STRATEGICZNY B1: Zdrowy i bezpieczny mieszkaniec województwa	CEL STRATEGICZNY B2: Wysoka jakość środowiska naturalnego	CEL STRATEGICZNY B3: Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni
Przeciętna długość trwania życia: - kobiet - mężczyzn	Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (dm ³ /rok)	Korzystający z instalacji wodnokanalizacyjnej w % ogółu ludności
Umieralność niemowląt na 1.000 urodzeń żywych	Zmiana jakości wód powierzchniowych (% udziału punktów pomiarowych w poszczególnych klasach jakości w stosunku do ogólnej liczby)	Odsetek ścieków oczyszczonych
Zgony z powodu chorób układu krążenia, nowotworów i urazów (na 100 tys. mieszkańców)	Redukcja emisji CO ₂	Czas podróży pasażerów transportu zbiorowego pomiędzy głównymi ośrodkami w województwie
Liczba zachorowań na choroby układu krążenia, nowotwory	Wielkość emisji zanieczyszczeń powietrza w kg na mieszkańca	Czas oczekiwania na pojazd transportu zbiorowego w miastach
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw (%)	Odsetek zakładów przemysłowych w województwie śląskim emitujących hałas przekraczający poziom dopuszczalny	Ludność w miastach obsługiwanych przez zakłady komunikacji miejskiej w % ogółu ludności miast
Liczba przestępstw	Wskaźnik społecznego zapotrzebowania na środki ochronne /M/ ¹	Saldo migracji na wsi
Odsetek osób żyjących poniżej poziomu ubóstwa	Udział odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych w ciągu roku	Liczba turystów zagranicznych (przyjazdy w mln osób)
Odsetek mieszkańców miast objętych programami rewitalizacji społecznej	Powierzchnia gruntów zdegradowanych poddanych rekultywacji lub rewitalizacji (ha)	Długość tras komunikacji miejskiej
Poziom zaufania do służb porządkowych i ratowniczych	Długość ścieżek dydaktycznych	Długość sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w km na 100 km ²
Czas reakcji służb ratowniczych	Zmiany jakości wód podziemnych (% udziału punktów pomiarowych w poszczególnych klasach jakości w stosunku do ogólnej liczby)	Liczba nowo oddanych mieszkań do użytku

¹ wyraża się stopniem przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu (Dz.U. 2004, Nr 178, poz. 1841) na danym terenie, w skojarzeniu z liczbą osób zamieszkałych na tym terenie. Miara wskaźnika /M/ jest proporcjonalna do wielkości zapotrzebowania na środki ochronne na danym terenie.

	Powierzchnia form ochrony przyrody (ha)	Powierzchnia gruntów rolnych wyłączonych z produkcji (ha)
	Powierzchnia gruntów leśnych przeznaczonych na cele nieleśne (ha)	Udział terenów zieleni ogólnodostępnej w powierzchni miast (powierzchnia terenów zielonych przypadająca na mieszkańca)
		Udział powierzchni upraw ekologicznych w powierzchni gruntów rolnych (% powierzchni gruntów rolnych)
CEL STRATEGICZNY C1: Duże znaczenie metropolii, miast i regionu w przestrzeni europejskiej	CEL STRATEGICZNY C2: Wysoka pozycja regionu w procesie kreowania rozwoju Europy	CEL STRATEGICZNY C3: Silny ośrodek nauki i kultury
Wskaźnik urbanizacji	Liczba projektów realizowanych z partnerami zagranicznymi, sieci współpracy	Liczba międzynarodowych projektów kulturalnych zrealizowanych na terenie województwa
Liczba siedzib oraz central instytucji, organizacji i firm o zasięgu europejskim, w tym zagranicznych zlokalizowanych na obszarze aglomeracji	Liczba projektów realizowanych z partnerami zagranicznymi z zakresu ochrony środowiska	Wydatki mieszkańców na kulturę
Czas podróży pomiędzy największymi miastami województwa	Wartość projektów realizowanych w ramach współpracy terytorialnej (mierzona wysokością budżetu po stronie województwa śląskiego) w tym dotyczących ochrony środowiska	Liczba widzów i słuchaczy teatrów i instytucji muzycznych
Liczba pojazdów transportu samochodowego poruszających się po ulicach Aglomeracji Górnośląskiej	Wielkość PKB per capita w subregionach	Liczba powiązań kooperacyjnych ośrodków naukowych i badawczych z sektorem przedsiębiorstw
Liczba międzynarodowych kongresów, imprez wystawienniczych i konferencji naukowych odbywających się w regionie	Stopa bezrobocia w podregionach i powiatach	Liczba wdrożeń nowych technologii w sektorze przedsiębiorstw
	Wizerunek województwa zarówno wśród mieszkańców regionu, jak i kraju (badanie ankietowe – odsetek osób pozytywnie oceniających województwo)	Liczba studentów spoza obszaru województwa, a także studentów zagranicznych

		Liczba umów międzynarodowych i międzyregionalnych w zakresie badań naukowych w ramach akademickich sieci współpracy
		Liczba absolwentów szkół wyższych z podziałem na kierunki
		Liczba obiektów zabytkowych poddanych rewaloryzacji
WSKAŹNIKI PRODUKTU (W PODZIALE NA CELE)		
Liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii		
Liczba zadań podejmowanych w ramach przedsięwzięcia		
Liczba partnerów zaangażowanych		

Tabela 3. Źródło danych oraz pożądany kierunek zmian monitorowanych wielkości.

Wskaźnik	Główne źródło danych	Pożądany kierunek zmian wartości wskaźnika
WSKAŹNIKI ODDZIAŁYWANIA		
Wielkość PKB województwa w porównaniu do średniej krajowej i europejskiej	GUS	wzrost
Udział wydatków na działalność badawczą i rozwojową (B+R) jako % PKB województwa	GUS	wzrost
Średnia stopa inwestycji (%)	GUS	wzrost
Saldo migracji	GUS	wzrost
Wskaźnik oceny bezpieczeństwa publicznego w województwie (%)	Badanie ankietowe	wzrost
WSKAŹNIKI REZULTATU		
Liczba studentów na 10 tys. Ludności	GUS	wzrost
Liczba usług publicznych realizowanych drogą elektroniczną w województwie	Badanie ankietowe	wzrost
Odsetek osób wykorzystujących ICT w życiu codziennym (e-commerce, e-banking, e-learning, e-government, e-health)	Badanie ankietowe	wzrost
Liczba osób podnoszących swoje kwalifikacje zawodowe w	Wojewódzki Urząd	wzrost

ramach szkoleń organizowanych przez urzędy pracy	Pracy	
Liczba osób podnoszących swoje kwalifikacje zawodowe w ramach studiów podyplomowych	Badanie ankietowe	wzrost
Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych	GUS	wzrost
Liczba powstających MŚP w regionie	GUS	wzrost
Liczba inwestycji na obszarze KSSE	KSSE	wzrost
Odsetek osób posiadających dostęp do łączny szerokopasmowych	Badanie ankietowe	wzrost
Wielkość produkcji energii elektrycznej (GW*h)	GUS	wzrost
Energochłonność gospodarki (zużycie energii w relacji do PKB)	GUS	spadek
Udział energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w ogólnej produkcji energii (% energii produkowanej w województwie)	GUS	wzrost
Liczba zarejestrowanych patentów na 1 mln ludności	GUS	wzrost
Liczba przedsiębiorstw podejmujących działalność badawczą i rozwojową	GUS	wzrost
Udział dochodów z eksportu w PKB województwa	GUS	wzrost
Odsetek przedsiębiorstw realizujących proekologiczne sposoby produkcji	Badanie ankietowe	wzrost
Wydatki na działalność badawczo-rozwojową	GUS	wzrost
Liczba produktów markowych produkowanych na obszarach rolniczych województwa śląskiego	Urząd Marszałkowski	wzrost
Liczba gospodarstw realizujących programy rolnośrodowiskowe (% gospodarstw)	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa	wzrost
Przeciętna długość trwania życia: - kobiet - mężczyzn	GUS	wzrost
Umieralność niemowląt na 1.000 urodzeń żywych	GUS	spadek
Zgony z powodu chorób układu krążenia, nowotworów i urazów (liczba na 100 tys. mieszkańców)	GUS	spadek
Liczba zachorowań na choroby układu krążenia, nowotwory	GUS	spadek
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw (%)	GUS	wzrost
Liczba przestępstw	GUS	spadek
Odsetek osób żyjących poniżej poziomu ubóstwa	GUS, ROPS	spadek
Odsetek mieszkańców miast objętych programami rewitalizacji społecznej	Badanie ankietowe	wzrost
Poziom zaufania do służb porządkowych i ratowniczych	Badanie ankietowe	wzrost

Czas reakcji służb ratowniczych	Urząd Marszałkowski	spadek
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (dm ³ /rok)	GUS	spadek
Zmiana jakości wód powierzchniowych (% udziału punktów pomiarowych w poszczególnych klasach jakości w stosunku do ogólnej liczby)	GUS	wzrost
Redukcja emisji CO ₂	GUS	wzrost
Wielkość emisji zanieczyszczeń powietrza w kg na mieszkańca	GUS	spadek
Odsetek zakładów przemysłowych w województwie śląskim emitujących hałas przekraczający poziom dopuszczalny	GUS	spadek
Wskaźnik społecznego zapotrzebowania na środki ochronne /M ²	GUS	spadek
Udział odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych w ciągu roku	GUS	wzrost
Powierzchnia gruntów zdegradowanych poddanych rekultywacji lub rewitalizacji (ha)	Urząd Marszałkowski	wzrost
Długość ścieżek dydaktycznych	Urząd Marszałkowski	wzrost
Zmiany jakości wód podziemnych (% udziału punktów pomiarowych w poszczególnych klasach jakości w stosunku do ogólnej liczby)	Dane z monitoringu Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Środowiska	wzrost
Powierzchnia form ochrony przyrody (ha)	GUS	wzrost
Powierzchnia gruntów leśnych przeznaczonych na cele nieleśne (ha)	GUS	wskaźnik podlegający obserwacji bez określenia pożądanych kierunków
Korzystający z instalacji wodnokanalizacyjnej w % ogółu ludności	GUS	wzrost
Odsetek ścieków oczyszczonych	GUS	wzrost
Czas podróży pasażerów transportu zbiorowego pomiędzy głównymi ośrodkami w województwie	Analiza czasów przejazdu pociągami	spadek
Czas oczekiwania na pojazd transportu zbiorowego w miastach	Badanie ankietowe	spadek
Ludność w miastach obsługiwanych przez zakłady komunikacji miejskiej w % ogółu ludności miast	GUS	wzrost
Saldo migracji na wsi	GUS	wzrost

² wyraża się stopniem przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu (Dz.U. 2004, Nr 178, poz. 1841) na danym terenie, w skojarzeniu z liczbą osób zamieszkających na tym terenie. Miara wskaźnika /M/ jest proporcjonalna do wielkości zapotrzebowania na środki ochronne na danym terenie.

Liczba turystów zagranicznych (przyjazdy w mln osób)	GUS	wzrost
Długość tras komunikacji miejskiej	GUS	wzrost
Długość sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w km na 100 km ²	GUS	wzrost
Liczba nowo oddanych mieszkań do użytku	GUS	wzrost
Powierzchnia gruntów rolnych wyłączonych z produkcji (ha)	GUS	wskaźnik podlegający obserwacji bez określenia pożądanych kierunków
Udział terenów zieleni ogólnodostępnej w powierzchni miast (powierzchnia terenów zielonych przypadająca na mieszkańca)	GUS	wzrost
Udział powierzchni upraw ekologicznych w powierzchni gruntów rolnych (% powierzchni gruntów rolnych)	GUS	wzrost
Wskaźnik urbanizacji	GUS	wzrost
Liczba siedzib oraz central instytucji, organizacji i firm o zasięgu europejskim, w tym zagranicznych zlokalizowanych na obszarze aglomeracji	Badanie ankietowe, izby gospodarcze	wzrost
Czas podróży pomiędzy największymi miastami województwa	Badanie ankietowe	spadek
Liczba pojazdów transportu samochodowego poruszających się po ulicach Aglomeracji Górnośląskiej	KZK GOP, Urząd Marszałkowski	spadek
Liczba międzynarodowych kongresów, imprez wystawienniczych i konferencji naukowych odbywających się w regionie	Badanie ankietowe, GZM	wzrost
Liczba projektów realizowanych z partnerami zagranicznymi, sieci współpracy	Urząd Marszałkowski	wzrost
Liczba projektów realizowanych z partnerami zagranicznymi z zakresu ochrony środowiska	Urząd Marszałkowski	wzrost
Wartość projektów realizowanych w ramach współpracy terytorialnej (mierzona wysokością budżetu po stronie województwa śląskiego), w tym dotycząca ochrony środowiska	Urząd Marszałkowski	wzrost
Wielkość PKB per capita w subregionach	GUS	wzrost
Stopa bezrobocia w podregionach i powiatach	GUS	spadek
Wizerunek województwa zarówno wśród mieszkańców regionu, jak i kraju (badanie ankietowe – odsetek osób pozytywnie oceniających województwo)	Badanie ankietowe	wzrost
Liczba międzynarodowych projektów kulturalnych zrealizowanych na terenie województwa	Urząd Marszałkowski i instytucje kultury	wzrost
Wydatki mieszkańców na kulturę	GUS	wzrost

Liczba widzów i słuchaczy teatrów i instytucji muzycznych	GUS	wzrost
Liczba powiązań kooperacyjnych ośrodków naukowych i badawczych z sektorem przedsiębiorstw	Ankieta jednostek badawczo-naukowych	wzrost
Liczba wdrożeń nowych technologii w sektorze przedsiębiorstw	GUS	wzrost
Liczba studentów spoza obszaru województwa, a także studentów zagranicznych	GUS, uczelnie wyższe	wzrost
Liczba umów międzynarodowych i międzyregionalnych w zakresie badań naukowych w ramach akademickich sieci współpracy	Ośrodki badawcze przy uczelniach wyższych	wzrost
Liczba absolwentów szkół wyższych z podziałem na kierunki	GUS	wzrost
Liczba obiektów zabytkowych poddanych rewaloryzacji	Badanie ankietowe, dane Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków	wzrost
WSKAŹNIKI PRODUKTU		
Liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii	Urząd Marszałkowski	wzrost
Liczba zadań podejmowanych w ramach przedsięwzięcia	Urząd Marszałkowski	wzrost
Liczba partnerów zaangażowanych	Urząd Marszałkowski	wzrost

Wskaźniki monitorowania Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020

Podstawowymi wskaźnikami monitorującymi realizację KSRR są wielkości odzwierciedlające wzrost, zatrudnienie oraz spójność społeczno-gospodarczą (core indicators). Pozostałe zaproponowane wskaźniki mają charakter otwarty tzn. będą na bieżąco dostosowywane, w zależności od potrzeb.

Tabela 4. Wskaźniki monitorowania KSRR (wzrost, zatrudnienie, spójność w przekroju terytorialnym).

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Przekrój terytorialny	Źródło
Wzrost			
PKB <i>per capita</i> (w cenach bieżących) -Polska=100 -zmiana wartości bezwzględnej oraz wskaźnika relacji wartości w danym województwie do średniej wartości w kraju w ciągu ostatnich 3 i 5 lat	zł, %	NTS 2, NTS 3	GUS
Wskaźnik realnego wzrostu dochodów do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych	%	NTS 2	GUS
Struktura wartości dodanej brutto według rodzajów działalności (rolnictwo, przemysł i budownictwo, usługi, w tym rynkowe)	%	NTS 2	GUS
Nakłady ogółem na B + R w relacji do PKB, w tym ponoszone przez: - sektor przedsiębiorstw	%	NTS 2	GUS
Wydajność pracy (wartość dodana brutto na 1 pracującego) ogółem i według rodzajów działalności (rolnictwo, przemysł i budownictwo, usługi, w tym rynkowe)	tys. zł	NTS 2	GUS
Zatrudnienie			
Wskaźnik zatrudnienia (liczba pracujących w wieku 18-59 / 64 lata w % ogólnej liczby ludności w tym wieku) - w tym wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 55 - 64 lata,	%	UE-27, Polska, NTS 2	GUS (BAEL), Eurostat

Struktura pracujących wg rodzajów działalności (rolnictwo, przemysł i budownictwo, usługi, w tym rynkowe)	%	NTS 2	GUS (BAEL)
Stopa bezrobocia wg BAEL	%	NTS 2	GUS (BAEL)
Spójność			
PKB <i>per capita</i> (w PPS) UE-27=100	%	Polska, NTS 2	GUS Eurostat
PKB <i>per capita</i> województw Polski wschodniej (w cenach bieżących) - Polska =100	%	NTS 2	GUS
Przeciętny miesięczny dochód do dyspozycji na 1 osobę w gospodarstwach domowych	zł	NTS 2	GUS
Udział ludności w wieku 15-64 z wykształceniem wyższym w ludności w tym wieku ogółem -różnica w stosunku do średniej krajowej	% punkty procentowe	NTS 2	GUS (BAEL)
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych	%	NTS 2	GUS (EU-SILC)

Tabela 5. Wskaźniki monitorowania celu 1 KSRR - Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów.

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Przekrój terytorialny	Źródło
Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych			
Wskaźnik koncentracji PKB w funkcjonalnych obszarach ośrodków wojewódzkich (FOOW) -województwo=100 -Polska=100	%	FOOW	GUS
Wskaźnik koncentracji zatrudnienia - udział pracujących w FOOW -województwo=100 -Polska=100	%	FOOW	GUS

Ranga miasta wojewódzkiego wg kryteriów MEGA w klasyfikacji ESPON -Słabe -Potencjalne -Silne	liczba miast w poszczególnych grupach klasyfikacji	miasta wojewódzkie	ESPON
Imprezy oświatowe w muzeach na 10000 mieszkańców w FOOW -województwo=100 -Polska=100 Zwiedzający muzea i oddziały na 10000 mieszkańców w FOOW -województwo=100 -Polska=100	liczba, %	FOOW	GUS
Wystawy w obiektach działalności wystawienniczej w FOOW (polskie w kraju, polskie za granicą, zagraniczne w Polsce, międzynarodowe w Polsce) -województwo=100 -Polska=100	liczba, %	FOOW	GUS
Podstawowa klasa kreatywna (Core Creativity Class) (procent populacji w wieku 15-64 lat)	%	NTS 2	Eurostat LFS
Liczba przewozów pasażerskich na w przeliczeniu na 1 mieszkańca obszarów miejskich -Polska=100	liczba	NTS 2	GUS
Wskaźnik urbanizacji (rozumiany jako odsetek ludności mieszkającej w gminach o gęstości zaludnienia powyżej 150 os/km ²)	%	NTS 2	GUS
Liczba obsługanych pasażerów w portach lotniczych	liczba	porty lotnicze	Urząd Lotnictwa Cywilnego
Połączenie miast wojewódzkich drogami ekspresowymi lub autostradami	liczba	kraj	GDDKiA
Połączenie wszystkich ośrodków wojewódzkich liniami kolejowymi zmodernizowanymi co najmniej do średniej prędkości kursowania pociągów pasażerskich rzędu 100 km/ h	liczba	kraj	PLK S.A. // Ministerstwo Infrastruktury

Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji na obszary poza ośrodkami wojewódzkimi			
Udział pracujących wyjeżdżających do pracy z danego powiatu w zatrudnionych ogółem w powiecie	%	NTS 2, FOOW, NTS 4	GUS
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto - w tym w miastach na prawach powiatu poza FOOW w stosunku do miast wojewódzkich	zł,%	NTS 2, FOOW, NTS 4	GUS
Odsetek bezrobotnych zarejestrowanych długotrwale (powyżej 12 m-cy) pozostających bez pracy - w tym na obszarze poza FOOW w stosunku do FOOW	%	NTS 2, FOOW, NTS 4	GUS
Ludność objęta zasięgiem izochrony drogowej 60 minut względem miast wojewódzkich	%	NTS 2	PAN
Zgony na 1000 ludności Struktura zgonów wg przyczyn	liczba, %	NTS 4	GUS
Budowa podstaw konkurencyjności województw - działania tematyczne			
Absolwenci szkół wyższych na kierunkach matematycznych, przyrodniczych i technicznych (% absolwentów szkół wyższych ogółem)	%	NTS 2	GUS
Udział osób w wieku 25-64 lata uczestniczących w kształceniu ustawicznym w ogólnej liczbie ludności w tym wieku	%	NTS 2	GUS
Liczba podmiotów zaliczanych do III sektora (fundacja, stowarzyszenie, organizacje społeczne) na 1000 mieszkańców	liczba	NTS 2	GUS
Frekwencja w wyborach do organów jednostek samorządu terytorialnego	%	NTS 4	GUS
Nakłady brutto na środki trwałe w relacji do PKB	%	NTS 2	GUS

Udział zatrudnionych w B + R w pracujących ogółem	%	NTS 2	GUS
Odsetek przedsiębiorstw innowacyjnych (przemysłowych i z sektora usług) wg rodzajów wprowadzonych innowacji (nowe lub istotnie ulepszone produkty, nowe lub istotnie ulepszone dla rynku produkty, nowe lub istotnie ulepszone procesy)	%	NTS 2	GUS
Nakłady brutto na środki trwałe w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego w stosunku do nakładów brutto na środki trwałe ogółem Liczba nowopowstałych spółek z udziałem kapitału zagranicznego	% liczba	NTS 2	GUS
Liczba nowozarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej ogółem w sektorze prywatnym, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, spółki handlowe, spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	liczba	NTS 4	GUS
Eksport w relacji do PKB	%	NTS 4	GUS
Udział produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej ogółem	%	NTS 2	GUS
Zużycie energii elektrycznej na 1 milion zł PKB	GW*h/zł	NTS 2	GUS
Liczba turystów zagranicznych korzystających z noclegów w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania	liczba	NTS 2	GUS
Liczba miejsc noclegowych całorocznych w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania (rok poprzedni = 100)	liczba	NTS 2	GUS

FOOW – funkcjonalny obszar ośrodka wojewódzkiego; Pojęcie funkcjonalnego obszaru ośrodków wojewódzkich (FOOW) podkreślenia znaczenia obszarów poza administracyjnymi granicami miast wojewódzkich, powiązanych ściśle zależnościami społeczno-gospodarczymi z miastami wojewódzkimi. Dla potrzeb monitorowania przyjęto określenie FOOW jako zwarty obszar powiatów sąsiadujących z ośrodkiem wojewódzkim o gęstości zaludnienia powyżej 150 osób/km², w celu uwzględnienia roli potencjału ludnościowego obszarów otaczających miasta

wojewódzkie we wzmacnianiu funkcji metropolitalnych. Administracyjny poziom wyznaczania FOOW w oparciu o powiaty został podyktowany w znacznym stopniu dostępnością danych.

Tabela 6. Wskaźniki monitorowania celu 2 KSRR - Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych.

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Przekrój terytorialny	Źródło
Współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku produkcyjnym 18-59 / 64 lata - na obszarach strategicznej interwencji dla zapewniania spójności (Polska wschodnia)	%	NTS 2	GUS (BAEL)
Udział ludności w wieku 15-64 z wykształceniem średnim w ludności w tym wieku ogółem - na obszarach strategicznej interwencji dla zapewniania spójności (Polska wschodnia)	%	NTS 4	GUS (BAEL)
Osoby wcześnie porzucające naukę (procent populacji w wieku 18-24 lata)	%	NTS 2	Eurostat Structural Indicators
Stopa bezrobocia rejestrowanego (w tym udział bezrobotnych do 29 roku życia włącznie w bezrobotnych ogółem) - na obszarach strategicznej interwencji dla zapewniania spójności (Polska wschodnia) - na obszarach przygranicznych	%	NTS 4	GUS
Udział pracujących w rolnictwie - na obszarach strategicznej interwencji dla zapewniania spójności (Polska wschodnia) - na obszarach wiejskich o niższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe	%	NTS 4	GUS

Liczba osób zwolnionych z przyczyn zakładów pracy: - ogółem - w tym w miastach i innych obszarach tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze	liczba	NTS 4	GUS
Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym (15-64 lata) - na obszarach strategicznej interwencji dla zapewniania spójności (Polska wschodnia) - w miastach i innych obszarach tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze	liczba	NTS 4	GUS
Wskaźnik obciążenia demograficznego - ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym - na obszarach strategicznej interwencji dla zapewniania spójności (Polska wschodnia) - na obszarach o najniższej dostępności	liczba	NTS 4	GUS
Wskaźnik salda migracji gminnych na pobyt stały na 1000 mieszkańców - na obszarach strategicznej interwencji dla zapewniania spójności (Polska wschodnia) - w miastach i innych obszarach tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze - na obszarach o najniższej dostępności	liczba	NTS 4	GUS
Udział i powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji w powierzchni ogółem	%, ha	NTS 2	GUS
Ludność objęta zasięgiem izochrony drogowej 90 minut względem miast wojewódzkich	%	NTS 2, w tym miasto / wieś	PAN

Tabela 7. Wskaźniki dostępu do usług publicznych.

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Przekrój terytorialny	Źródło
Usługi edukacyjne			
Udział dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym (przedszkola, punkty i zespoły przedszkolne) w tej grupie wiekowej ogółem	%	NTS 4	GUS
Odsetek dzieci w wieku 0-3 lata objętych opieką w żłobkach	%	NTS 4	
Liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjów przypadająca na 1 komputer z szerokopasmowym dostępem do Internetu	osoba	NTS 4	GUS
Wyniki egzaminów na zakończenie szkoły podstawowej, testów gimnazjalnych i egzaminów maturalnych (współczynnik zmienności)	punkty	NTS 2, 4	Centralna Komisja Egzaminacyjna
Usługi zdrowotne			
Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	osoba	NTS 4	GUS
Liczba lekarzy na 10000 mieszkańców	osoba	NTS 4	GUS
Liczba pielęgniarek i położnych na 10000 mieszkańców	osoba	NTS 4	GUS
Usługi transportu zbiorowego i komunikacyjne			
Odsetek spraw załatwianych drogą elektroniczną (jako % z 20 podstawowych usług)	%	NTS 2	Ministerstwo Nauki i Informatyzacji
Usługi na rzecz ochrony środowiska			
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej - ogółem - miasto - wieś	%	NTS 4	GUS

Udział odpadów (z wyłączeniem komunalnych) poddanych odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych w ciągu roku	%	NTS 4	GUS
Ludność objęta zbiórką odpadów komunalnych w % ludności ogółem	%	NTS 2	GUS
Usługi kulturalne			
Średnia liczba uczestników imprez w domach i ośrodkach kultury, klubach i świetlicach na 1 mieszkańca	liczba	NTS 4	GUS

Tabela 8. Wskaźniki monitorowania celu 3 KSRR - Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Przekrój terytorialny	Źródło
Powierzchnia gminy objęta obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w % powierzchni gminy ogółem	%	NTS 2, 3, 4, 5	GUS
Liczba partnerstw lokalnych, konsorcjów wielopodmiotowych, publiczno-prywatnych zawartych dla realizacji kontraktów terytorialnych	liczba	NTS 2	System monitorowania polityki regionalnej
Liczba organizacji pozarządowych, stowarzyszeń, partnerów społecznych i gospodarczych biorących udział w konsultacjach strategii rozwoju województw / kontraktów terytorialnych	liczba	NTS 2	System monitorowania polityki regionalnej
Liczba projektów zrealizowanych przy współfinansowaniu środków unijnych	liczba	NTS 2, 3, 4	Elektroniczna baza danych: System rozliczania projektów

Odsetek pracowników jednostek administracji publicznej biorących udział w szkoleniach dot. poprawy zdolności do zarządzania rozwojem	%	NTS 2, 3, 4	System monitorowania polityki regionalnej
Liczba wspólnie przeprowadzonych ewaluacji	liczba	NTS 2	System monitorowania polityki regionalnej
Stopień osiągania rzeczowych wskaźników kontraktów terytorialnych	%	NTS 2	System monitorowania polityki regionalnej
Stopień terytorializacji wydatków publicznych	%	kraj	System monitorowania polityki regionalnej

Załącznik nr 2 - Ankieta dotycząca wdrażania Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego

Data wypełnienia	Nazwa wydziału	
Osoba wypełniająca	Osoba zatwierdzająca	Podpis osoby zatwierdzającej
I. Diagnoza sytuacji w danej dziedzinie (obszarze rozwoju) Na opis powinny zostać złożone następujące elementy: • Ogólna sytuacja • Ważniejsze wydarzenia • Wskaźniki i trendy •		
II. Nowe programy bądź strategie szczegółowe 1. Nazwa dokumentu: ..... 2. Data przyjęcia dokumentu: ..... 3. Charakterystyka dokumentu: ..... 4. Charakterystyka spójności między celami rozwoju wynikającymi z danego dokumentu, a <i>Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego</i> (które cele Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego przyjęty dokument realizuje); 5. Źródła finansowania programu/strategii (wskazać czy program/strategia posiada własny budżet czy wskazuje potencjalne źródła finansowania);		
III. Realizacja celów Informacje wypisane zgodnie z tabelą zamieszczoną poniżej;		

Tabela 9. Realizacja celów.

Cele i kierunki działań	Podjęte działania: a) materialne b) niematerialne	Podstawa działania (doraźna lub wynikająca z programu)	Nakłady finansowe (wg ich źródeł finansowania)	Wydział odpowiedzia- lny
CEL STRATEGICZNY A1: Wysoki poziom wykształcenia i umiejętności mieszkańców				
Kierunek działań A.1.1: Poprawa jakości kształcenia				
Kierunek działań A.1.2: Rozwój kompetencji i usług społeczeństwa informacyjnego				
Kierunek działań A.1.3: Poprawa zatrudnialności i aktywności zawodowej mieszkańców				
CEL STRATEGICZNY A2: Rozwinięta infrastruktura nowej gospodarki				
Kierunek działań A.2.1: Poprawa warunków inwestycyjnych w regionie				
Kierunek działań A.2.2: Finansowe i organizacyjne wsparcie biznesu				
Kierunek działań A.2.3: Rozwój informatyki i telekomunikacji				
Kierunek działań A.2.4: Rozbudowa i unowocześnienie systemów energetycznych i przesyłowych				
CEL STRATEGICZNY A3: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka				
Kierunek działań A.3.1: Wsparcie wdrożeń nowych technologii i rozwój sektora B+R				
Kierunek działań A.3.2: Wsparcie procesów restrukturyzacji i adaptacji gospodarczej				
Kierunek działań A.3.3: Unowocześnienie rolnictwa i wsparcie przeobrażeń gospodarczych na terenach wiejskich				
CEL STRATEGICZNY B1: Zdrowy i bezpieczny mieszkaniec województwa				
Kierunek działań B.1.1: Poprawa dostępu do wysokiej jakości usług medycznych				

Kierunek działań B.1.2: Upowszechnienie oraz promocja aktywnego i zdrowego stylu życia				
Kierunek działań B.1.3: Podniesienie skuteczności polityki społecznej				
Kierunek działań B.1.4: Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego				
Kierunek działań B.1.5: Wzmacnianie aktywności społecznej				
CEL STRATEGICZNY B2: Wysoka jakość środowiska naturalnego				
Kierunek działań B.2.1: Utworzenie systemu kształtowania i wykorzystania zasobów wodnych				
Kierunek działań B.2.2: Poprawa jakości powietrza				
Kierunek działań B.2.3: Ochrona przed hałasem				
Kierunek działań B.2.4: Uporządkowanie i wdrożenie systemu gospodarki odpadami				
Kierunek działań B.2.5: Rewitalizacja terenów zdegradowanych				
Kierunek działań B.2.6: Zachowanie i odtworzenie bio- i georóżnorodności				
Kierunek działań B.2.7. Rozwój trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej				
CEL STRATEGICZNY B3: Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni				
Kierunek działań B.3.1: Zagospodarowanie centrów miast oraz zdegradowanych dzielnic				
Kierunek działań B.3.2: Poprawa warunków mieszkaniowych				
Kierunek działań B.3.3: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunalnej				
Kierunek działań B.3.4: Rozwój i modernizacja komunikacji publicznej obszarów miejskich				
Kierunek działań B.3.5: Kształtowanie ośrodków wiejskich				

Kierunek działań B.3.6: Zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu				
CEL STRATEGICZNY C1: Duże znaczenie metropolii, miast i regionu w przestrzeni europejskiej				
Kierunki działań C.1.1: Wspieranie rozwoju obszarów metropolitalnych				
Kierunek działań C.1.2: Rozbudowa i integracja systemu transportowego				
Kierunek działań C.1.3: Organizacja i uczestnictwo w przedsięwzięciach o zasięgu międzynarodowym				
CEL STRATEGICZNY C2: Wysoka pozycja regionu w procesie kreowania rozwoju Europy				
Kierunek działań C.2.1: Rozwój współpracy międzyregionalnej, transnarodowej i transgranicznej				
Kierunek działań C.2.2: Intensyfikacja współpracy wewnątrzregionalnej				
Kierunek działań C.2.3: Kreowanie pozytywnego wizerunku regionu				
CEL STRATEGICZNY C3: Silny ośrodek nauki i kultury				
Kierunek działania C.3.1: Tworzenie warunków rozwoju nauki i wzmocnienie potencjału uczelni wyższych oraz ośrodków badawczych				
Kierunek działań C.3.2: Zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w kulturze i wzmocnienie środowisk twórczych				
Kierunek działań C.3.3: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury kultury regionu				

Tabela 10. Wykaz strategicznych dokumentów regionalnych.

Lp.	Nazwa dokumentu	Wydział/Jednostka odpowiedzialna	Data i forma przyjęcia dokumentu	Status	Uwagi – rekomendacje

Załącznik nr 3- Raport wskaźnikowy

Tabela 11. Wskaźniki oddziaływania.

WSKAŹNIKI ODDZIAŁYWANIA	Jednostki miary	Lata				Źródło danych	Wydział odpowiedzialny
		2000	2008	2009	2010		
Wielkość PKB województwa w porównaniu do średniej krajowej i europejskiej	GUS						
Udział wydatków na działalność badawczą i rozwojową (B+R) jako % PKB województwa	GUS						
Średnia stopa inwestycji (%)	GUS						
Saldo migracji	GUS						
Wskaźnik oceny bezpieczeństwa publicznego w województwie (%)	Badanie ankietowe						

Tabela 12. Wskaźniki rezultatu.

WSKAŹNIKI REZULTATU	Jednostki miary	Lata				Źródło danych	Wydział odpowiedzialny
		2000	2008	2009	2010		
CEL STRATEGICZNY A1: Wysoki poziom wykształcenia i umiejętności mieszkańców							
Liczba studentów na 10 tys. ludności	GUS						

Liczba usług publicznych realizowanych drogą elektroniczną w województwie	Badanie ankietowe						
Odsetek osób wykorzystujących ICT w życiu codziennym (e-commerce, e-banking, e-learning, e-government, e-health)	Badanie ankietowe						
Liczba osób podnoszących swoje kwalifikacje zawodowe w ramach szkoleń organizowanych przez urzędy pracy	Wojewódzki Urząd Pracy						
Liczba osób podnoszących swoje kwalifikacje zawodowe w ramach studiów podyplomowych	Badanie ankietowe						
CEL STRATEGICZNY A2: Rozwinięta infrastruktura nowej gospodarki							
Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych	GUS						
Liczba powstających MŚP w regionie	GUS						
Liczba inwestycji na obszarze KSSE	KSSE						
Odsetek osób posiadających dostęp do łączy szerokopasmowych	Badanie ankietowe						
Wielkość produkcji energii elektrycznej (GW*h)	GUS						
Energochłonność gospodarki (zużycie energii w relacji do PKB)	GUS						
Udział energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w ogólnej produkcji energii (% energii produkowanej w województwie)	GUS						
CEL STRATEGICZNY A3: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka							
Liczba zarejestrowanych patentów na 1 mln ludności	GUS						

Liczba przedsiębiorstw podejmujących działalność badawczą i rozwojową	GUS						
Udział dochodów z eksportu w PKB województwa	GUS						
Odsetek przedsiębiorstw realizujących proekologiczne sposoby produkcji	Badanie ankietowe						
Wydatki na działalność badawczo-rozwojową	GUS						
Liczba produktów markowych produkowanych na obszarach rolniczych województwa śląskiego	Urząd Marszałkowski						
Liczba gospodarstw realizujących programy rolnośrodowiskowe (% gospodarstw)	Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa						
CEL STRATEGICZNY B1: Zdrowy i bezpieczny mieszkaniec województwa							
Przeciętna długość trwania życia: - kobiet	GUS						
- mężczyzn							
Umieralność niemowląt na 1.000 urodzeń żywych	GUS						
Zgony z powodu chorób układu krążenia, nowotworów i urazów (na 100 tys. mieszkańców)	GUS						
Liczba zachorowań na choroby układu krążenia, nowotwory	GUS						
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw (%)	GUS						
Liczba przestępstw	GUS						

Odsetek osób żyjących poniżej poziomu ubóstwa	GUS, ROPS						
Odsetek mieszkańców miast objętych programami rewitalizacji społecznej	Badanie ankietowe						
Poziom zaufania do służb porządkowych i ratowniczych	Badanie ankietowe						
Czas reakcji służb ratowniczych	Urząd Marszałkowski						
CEL STRATEGICZNY B2: Wysoka jakość środowiska naturalnego							
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (dm ³ /rok)	GUS						
Zmiana jakości wód powierzchniowych (% udziału punktów pomiarowych w poszczególnych klasach jakości w stosunku do ogólnej liczby)	GUS						
Redukcja emisji CO ₂	GUS						
Wielkość emisji zanieczyszczeń powietrza w kg na mieszkańca	GUS						
Odsetek zakładów przemysłowych w województwie śląskim emitujących hałas przekraczający poziom dopuszczalny	GUS			-			
Wskaźnik społecznego zapotrzebowania na środki ochronne /M/	GUS						
Udział odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych w ciągu roku	GUS						
Powierzchnia gruntów zdegradowanych poddanych rekultywacji lub rewitalizacji (ha)	Urząd Marszałkowski						
Długość ścieżek dydaktycznych	Urząd Marszałkowski						

Zmiany jakości wód podziemnych (% udziału punktów pomiarowych w poszczególnych klasach jakości w stosunku do ogólnej liczby)	Dane z monitoringu Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Środowiska						
Powierzchnia form ochrony przyrody (ha)	GUS						
Powierzchnia gruntów leśnych przeznaczonych na cele nieleśne (ha)	GUS						
CEL STRATEGICZNY B3: Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni							
Korzystający z instalacji wodnokanalizacyjnej w % ogółu ludności	GUS						
Odsetek ścieków oczyszczonych	GUS						
Czas podróży pasażerów transportu zbiorowego pomiędzy głównymi ośrodkami w województwie	Analiza czasów przejazdu pociągami						
Czas oczekiwania na pojazd transportu zbiorowego w miastach	Badanie ankietowe						
Ludność w miastach obsługiwanych przez zakłady komunikacji miejskiej w % ogółu ludności miast	GUS						
Saldo migracji na wsi	GUS						
Liczba turystów zagranicznych (przyjazdy w mln osób)	GUS						
Długość tras komunikacji miejskiej	GUS						
Długość sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w km na 100 km ²	GUS						
Liczba nowo oddanych mieszkań do użytku	GUS						

Powierzchnia gruntów rolnych wyłączonych z produkcji (ha)	GUS						
Udział terenów zieleni ogólnodostępnej w powierzchni miast (powierzchnia terenów zielonych przypadająca na mieszkańca)	GUS						
Udział powierzchni upraw ekologicznych w powierzchni gruntów rolnych (% powierzchni gruntów rolnych)	GUS						
CEL STRATEGICZNY C1: Duże znaczenie metropolii, miast i regionu w przestrzeni europejskiej							
Wskaźnik urbanizacji	GUS						
Liczba siedzib oraz central instytucji, organizacji i firm o zasięgu europejskim, w tym zagranicznych zlokalizowanych na obszarze aglomeracji	Badanie ankietowe, izby gospodarcze						
Czas podróży pomiędzy największymi miastami województwa	Badanie ankietowe						
Liczba pojazdów transportu samochodowego poruszających się po ulicach Aglomeracji Górnośląskiej	KZK GOP, Urząd Marszałkowski						
Liczba międzynarodowych kongresów, imprez wystawienniczych i konferencji naukowych odbywających się w regionie	Badanie ankietowe, GZM						
CEL STRATEGICZNY C2: Wysoka pozycja regionu w procesie kreowania rozwoju Europy							
Liczba projektów realizowanych z partnerami zagranicznymi, sieci współpracy	Urząd Marszałkowski						
Liczba projektów realizowanych z partnerami zagranicznymi z zakresu ochrony środowiska	Urząd Marszałkowski						

Wartość projektów realizowanych w ramach współpracy terytorialnej (mierzona wysokością budżetu po stronie województwa śląskiego) w tym dotyczących ochrony środowiska	Urząd Marszałkowski						
Wielkość PKB per capita w subregionach	GUS						
Stopa bezrobocia w podregionach i powiatach	GUS						
Wizerunek województwa zarówno wśród mieszkańców regionu, jak i kraju (badanie ankietowe – odsetek osób pozytywnie oceniających województwo)	Badanie ankietowe						
CEL STRATEGICZNY C3: Silny ośrodek nauki i kultury							
Liczba międzynarodowych projektów kulturalnych zrealizowanych na terenie województwa	Urząd Marszałkowski i instytucje kultury						
Wydatki mieszkańców na kulturę	GUS						
Liczba widzów i słuchaczy teatrów i instytucji muzycznych	GUS						
Liczba powiązań kooperacyjnych ośrodków naukowych i badawczych z sektorem przedsiębiorstw	Ankieta jednostek badawczo-naukowych						
Liczba wdrożeń nowych technologii w sektorze przedsiębiorstw	GUS						
Liczba studentów spoza obszaru województwa, a także studentów zagranicznych	GUS, uczelnie wyższe						
Liczba umów międzynarodowych i międzyregionalnych w zakresie badań naukowych w ramach akademickich sieci współpracy	Ośrodki badawcze przy uczelniach wyższych						

Liczba absolwentów szkół wyższych z podziałem na kierunki	GUS						
Liczba obiektów zabytkowych poddanych rewaloryzacji	Badanie ankietowe, dane Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków						

Tabela 13. Wskaźniki produktu.

WSKAŹNIKI PRODUKTU	Źródło danych	Rok
		2010
CEL STRATEGICZNY A1: Wysoki poziom wykształcenia i umiejętności mieszkańców		
Liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii	Urząd Marszałkowski	
Liczba zadań podejmowanych w ramach przedsięwzięcia	Urząd Marszałkowski	
Liczba partnerów zaangażowanych	Urząd Marszałkowski	
CEL STRATEGICZNY A2: Rozwinięta infrastruktura nowej gospodarki		
Liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii	Urząd Marszałkowski	
Liczba zadań podejmowanych w ramach przedsięwzięcia	Urząd Marszałkowski	
Liczba partnerów zaangażowanych	Urząd Marszałkowski	
CEL STRATEGICZNY A3: Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka		
Liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii	Urząd Marszałkowski	
Liczba zadań podejmowanych w ramach przedsięwzięcia	Urząd Marszałkowski	
Liczba partnerów zaangażowanych	Urząd Marszałkowski	
CEL STRATEGICZNY B1: Zdrowy i bezpieczny mieszkaniac województwa		
Liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii	Urząd Marszałkowski	

Liczba zadań podejmowanych w ramach przedsięwzięcia	Urząd Marszałkowski	
Liczba partnerów zaangażowanych	Urząd Marszałkowski	
CEL STRATEGICZNY B2: Wysoka jakość środowiska naturalnego		
Liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii	Urząd Marszałkowski	
Liczba zadań podejmowanych w ramach przedsięwzięcia	Urząd Marszałkowski	
Liczba partnerów zaangażowanych	Urząd Marszałkowski	
CEL STRATEGICZNY B3: Atrakcyjne warunki zamieszkania i wysoka jakość przestrzeni		
Liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii	Urząd Marszałkowski	
Liczba zadań podejmowanych w ramach przedsięwzięcia	Urząd Marszałkowski	
Liczba partnerów zaangażowanych	Urząd Marszałkowski	
CEL STRATEGICZNY C1: Duże znaczenie metropolii, miast i regionu w przestrzeni europejskiej		
Liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii	Urząd Marszałkowski	
Liczba zadań podejmowanych w ramach przedsięwzięcia	Urząd Marszałkowski	
Liczba partnerów zaangażowanych	Urząd Marszałkowski	
CEL STRATEGICZNY C2: Wysoka pozycja regionu w procesie kreowania rozwoju Europy		
Liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii	Urząd Marszałkowski	
Liczba zadań podejmowanych w ramach przedsięwzięcia	Urząd Marszałkowski	
Liczba partnerów zaangażowanych	Urząd Marszałkowski	
CEL STRATEGICZNY C3: Silny ośrodek nauki i kultury		
Liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach strategii	Urząd Marszałkowski	
Liczba zadań podejmowanych w ramach przedsięwzięcia	Urząd Marszałkowski	
Liczba partnerów zaangażowanych	Urząd Marszałkowski	

Załącznik nr 4- Analiza zmian w zakresie krajowej polityki regionalnej i branżowych polityk rządowych

Tabela 14. Rekomendacje do polityki regionalnej w związku z prowadzoną krajową polityką regionalną.

I. Informacja o pracach prowadzonych w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego w zakresie realizacji zmian/lub realizacji dokumentów generalnych			
Rodzaj dokumentu	Informacja o zmianach jakie zaszły w tym zakresie w danym okresie	Rekomendacja do polityki regionalnej	Uwagi
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju			
Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju			
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego			
Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju			
Inne			
II. Informacja o krajowym systemie wdrażania polityki rozwoju i jej wpływ na aktualność polityki regionalnych (analiza w zakresie polityk branżowych np. krajowej strategii transportu)			
Rodzaj dokumentu/polityki branżowej	Informacja o zmianach jakie zaszły w tym zakresie w danym okresie	Rekomendacja do polityki regionalnej	Uwagi